अर्द्धवार्षिक परीक्षा वर्ष 2019

कक्षा पूर्वमाध्यम प्रथम वर्ष (9वी)

प्रश्नपत्रम – वैकल्पिक चतुर्थम नव्यब्याकरणम् कोड नंबर 506

समय: 3 घंटाचयम् पूर्णाका : 100

1.उचित विकल्पं चित्वा लिखत I-30

1.1सवर्ण संज्ञा विधायक सूत्रमास्ति

(क)सुप्तिङ्गतं पदम्(ख) तुल्यास्य प्रयत्नम् सवर्णम्(ग)समाहार: स्वरितः (घ)अदर्शनं लोपः

1.2- चकारस्योच्चारण स्थानमस्ति :-

(क)कंठः (ख) मूर्धा (ग) तालु: (घ) दन्तः

1.3- हलन्त्यम् इति सूमेण संज्ञा भवति I

(क) इत (ख)उपदेश (ग) हल(घ) सवर्ण

1.4- माहेश्वर सुत्राणिसन्ति I

(क) षोडशः (ख) चतुर्दशः (ग) त्रयोदशः (घ) एकादशः

1.5- आभ्यन्तरप्रयत्नः सन्ति I

(क)द्वौ (ख) पञ्चधा (ग) षष्ठः (घ) सप्तमः

1.6- स्पर्श संज्ञक वर्णानामाभ्यंतर प्रयत्नमस्ति I

(क) ईषत्स्पृष्टं (ख) विवृतं (ग) स्पृष्टं (घ) ईषद्विवृत

1.7- प्राणौ स्तः I

(क)एक (ख) त्रयः (ग) पञ्च (घ) द्वौ

1.8- वाह्य प्रयत्नाः सन्ति I

(क)षष्ठः (ख) अष्टमः (ग) द्वादशः (घ) एकादशः

1.9- स्वराणामाभ्यंतर प्रयत्नमस्ति I

(क)स्पृष्टं (ख) ईषत्स्पृष्टं (ग) विवृतं (घ) संवृतं

1.10- सुप्तिङन्तम् पदम् संज्ञा विधायक सूत्रमास्ते।

(क) हल्(ख) संयोग (ग) इत् (घ) पद्

1.11- गुणसंधि विधायक सूत्रमस्ति I

(क) एकोयणाचि (ख) आदगुण: (ग) बृद्धिरोचि (घ) अक: सबर्ने दीर्घ:

1.12 समाहारः स्वरित: इत्यनेन संज्ञा भवति I

(क) उदन्त (ख) अनुनासिक (ग) सवर्ण (घ) स्वरित

1.13– पावकः इति पदे सन्धिः अस्ति।

(क) बृद्धि(ख) पूर्वरूप (ग)अयादि (घ) गुण

1.14 - सप्तर्षि: इति सन्धिरस्ति I

(क) दीर्घ (ख) गुण (ग) प्रकृतभाव (घ) यण

1.15– दैत्य + अरिः सयोगे भवति I
(क) दैत्याः (ख) दैत्यअरि (ग) देत्यारि (घ) दैत्यारिः

1.16 - उपसर्गा: सन्ति I
(क) षष्ठः (ख) नवमः (ग) द्वाविंशतिः (घ)विंशतिः

1.17- अक: सवर्णे अचिपरे सन्धिर्भवति I
(क) यण(ख) अयादि(ग) गुण(घ) दीर्घ

1.18 - गंगा + उदकम् संयोगे भवति I

(क) गंगौद्कम् (ख) गग्ङोदकम्(ग) गंगाओद्कम(घ) गंगौकाम्

1.19 - सुधी + उपास्य: अत्र संधिरस्ति I

(क)यण (ख) दीर्घ (ग) गुण (घ) पूर्वरूप

1.20- रामश्शेते इत्यत्र संधिरस्ति I

(क) जश्त्वम्(ख) कुत्वम्(ग) ष्टुत्वम् (घ) श्चुत्वम्

1.21 - रेफस्य रेफे परे लोपं करोति I

(क)वाशरि (ख) रोरि (ग) हशिच घ) ससजुषोरुः

1.22 - सुवन्ताः सन्ति I

(क)पञ्च (ख) त्रयोदश (ग) नव (घ) पञ्चदशः

1.23 रामशब्दस्य षष्ठी बहुवचने रुपमस्ति I

(क) रामस्य ख) रामाणाम् (ग) रामात् (घ)रामयोः

1.24- विसर्जनीयस्य स: इति सूत्रस्योदाहरणम् I

(क) रामकश्शेते(ख) विष्णुस्त्राता(ग) हरिश्शेते(घ) सच्चित्

1.25- सर्वेषाम् इति बिभक्तिरस्ति I

(क) पञ्चामी (ख) तृतीय (ग) षष्ठी (घ) द्वितीया

1.26 - पतिशब्दस्य चतुर्थैकवचने रुपमस्ति I

(क) पतिः (ख) पत्यु (ग) पत्ये (घ) पती

1.27- सर्वादीनि सर्वनामानि इति सूत्रेण भवति I

(क)भ संज्ञा (ख) सर्वनाम संज्ञा (ग) पद संज्ञा (घ) संयोग संज्ञा

1.28- रामशब्दस्य तृतीयैकवचने वचने रुपमस्ति I

(क) रामम् (ख) रामाय(ग) रामेण (घ) रामस्य

1.29- प्रात्यदिक संज्ञा विधायक सूत्रमस्ति I

(क) विभक्तिश्च(ख) कर्तरिशप्(ग) अर्थवद धातुरप्रत्ययःप्रात्यदिकम्(घ) प्रत्ययः

1.30- विभक्तयः सन्ति –

(क) सप्त(ख) अष्टम (ग) नव (घ) पञ्च

2. रिक्त स्थानानि पूरयत –5

1 टकारस्योच्चारण स्थानं.....अस्ति I

2 वर्गाणां द्वितीय चतुर्थौ.....महाप्राणाः भवन्ति I

3 मुखनासिका .....अनुनासिकः I

4 लघुसिद्धान्तकौमुद्याः रचयिता .....वर्तते I

5 अनुस्वारस्य.....परसवर्णः I

3. सत्यकथनानांम समक्षे आम असत्य कथनानां समक्षे न इति लिखत् I 5

क) अचः स्वराः I

ख) एचामपि द्वादश तेषां दीर्घाभावात् I

ग) हरिणा षष्ठी बिभक्ते रूपमस्ति I

घ) सपाद् सप्ताध्यायीं प्रति त्रिपाद्यसिद्धा I

ङ) रामेण इति प्रयोगे या देशः भवति I

4. युग्म मेलनं कुरुत 10

क) अष्टाध्यायी उपसर्गः

ख) परा छत्व

ग) उपेंद्रः बृद्धि संज्ञा

घ) माहेश्वर सुत्राणी पाणिनिः

ङ) बृध्दिरादैच गुणसन्धिः

च) अनेन चतुर्दश

छ) सम्बोधने तृतीया

ज) शश्छोटि विसर्ग सन्धिः

झ) मनोरथः लोपः शाकल्यस्य

ञ) देवाइ(ह प्रथमा

5. (1) स्वौजसमोरे .....ङ्योस्सुप"सूत्रं प्रयूर्य व्याख्येयम् " 10

5.(2) ङमोहस्वादचि.....नित्यम सोदाहरणं "सूत्रं प्रयूर्य व्याख्येयम् "

6.(1) पूर्वपरावर दक्षिणोत्तरा .....संज्ञायांम् " प्रयूर्य ब्याख्येयम् " 10

6.(2) यस्मात्प्रत्यय .....प्रत्ययेग्ङम् "सूत्रं प्रयूर्य ब्याख्येताम् "

7.एकपदेन उत्तरं लिखत 10

क) कति प्रत्याहाराः सन्तिः I

ख) प्रत्याहार विधायक सूत्रं किम् I

ग) शल प्रत्याहारे कतिवर्णाः सन्ति I

घ) यण संज्ञा विधायक सूत्रं लिखत I

ङ) अयादि सन्धि विधायकसूत्रं लिखत् I

च) वागीशः इत्यत्र जश्त्वम् केन सूत्रेण भवति I

छ) मध्दवरिः इत्यस्य सन्धिं कुरुत् I

ज) हरि शव्दस्य द्वितीयैकवचने किंरूपम् I

झ) वाग्हरिः इति सन्धि विच्छेदं कुरुत I

ञ) दीर्घ संज्ञा विधायक सूत्रं लिखत् I

8. निनाकितेषु द्वयो : शब्दयोः सर्वासु विभक्तिषु रूपम् लिखत I10

राम हरि नदी बालिका

9. सुद्दथुयास्यः, हरये, , उपेन्द्रः, श्रीशः, उपैति रामश्शेते रामः रामाय, भवति, 10

वभूव, एषु पञ्च प्रयोगाः संसाधनीयः II